

руках, як не в буржуазії, багатій класі?

Так ті, що за панованя шляхти, (за феодалізму) мали не але, мають ся тепер ще ліпше, а бідний, робочий нарід як давно бідував, так і тепер бідне. Той неасобний робочий нарід, та бідна класа, що живе з праці своїх рук, називає ся:

Пролетаріят.

Хто не має реверенди, мухоморського (урядового) ковчиря, капіталу або бовато землі, — той належить до пролетаріяту, то є до неасобного робочого народу і називає ся п р о л е т а р і. Навіть не оден з тих, що мають герби, то є шляхецькі відзнаки, став пролетаром, зарічником. Чим чоловік може заробити на жите? Як котрий. Шахрай шахрайством, піп писком, а бідний чоловік своїм здоровлем, своїми руками.

Пролетаріят, то є робочий нарід, коротає свій вік скрізь і в селех і на фільварках і в містах. Де він найтемніший там йому найгірше жита. Там де є фабрика, де можна знайти ліпший заробок, там пролетаріатови ліпше жита. Кождий знає, що сто разів гірше бути двірським формалем, ніж фабричним робітником. Ба, фабричний робітник не міняв би ся з нашим газдою на кількох моргах, що з журба не видить, куди ходить. Фабричний робітник ліпше їсть і менче журить ся, ніж наш „господар“, що має „батьківщину“. Кождий з нас може сам переконатися, що то правда: нехкий лише поїде з на рід до Прус на роботу, найліпше до копальні вугля вразу; як верне, то ще других справить, де ліпше ніж у нас!

Дальше буде.

Повлик до Російського Соціалістичного Інтернаціонала.

Дорогі Товариші!

Отсим нашим покликком ми звертаємо ся до Вас як і до всіх соціалдемократичних партій, що входять в склад Р. С. Д. Р. П. з слідуючою пропозицією:

Ми пропонуємо керуючим інституціям соціалдемократичних партій Росії вступити в найближшій часі перед європейською демократією з колективним протестом проти поведження царського правительстве в загарбаній ним австрійській Україні (Галичина і Буковина), проти бруталного злушення ними всіх горожанських і національних волюнтерів, котрі мало доє українське і неукраїнське населене в окупованій частині австрійської держави.

Ви, розуміть ся, чули і знаєте про те, що царське правительство скасувало в Галичині і Буковині всі демократичні організації, всю поступову пресу, що воно заборонило уживане української мови і книжок, що воно нагнало в Галичину російську поліцію і повів, розпочало гвалтовану русифікацію і т. д.

Проти сих явищ не можна не протестувати і се повинно бути обовязком насамперед російського соціалістичного пролетаріята.

Коли російські чорносотенці разом зі значною частіною російських лібералів з захватом підтримують панславистичну авантуру царського правительства, коли українські буржуазні політики мають відвагу (уважайте — по скасованю всієї української преси в Росії!) заявляти про свою повну солідарність з імперіалістичними забаванками царської Росії і значить дозволяють культурно грабувати єдиний вільний куток українського національного відродження — австрійську Україну, в такі часи, товариші, виступ російського соціалістичного пролетаріяту в обороні українського поневоленого народу мав би во істину історичне значене.

Ми звертаємо з нашим покликком до всіх російських товаришів не-патріотів і ми віriamo, що Російський Соціалістичний Інтернаціонал вчує наш голос і не відмовить ся подати братню руку помочи українському соціалдемократичному ребітництва, щоб разом з ним піднести клич протесту проти всіх злочинів, які тепер діють ся над замученими і окриваленими українським народом.

Хай встане перед Російським Інтернаціоналом привлад славного виступу Августа Бебеля і Вільгельма Лібкнехта з протестом проти прилучення до Німеччини Альба-Льотарингії по франко-пруській війні 1871 року. Відомо, що той протест все був одним з найбільших проявів інтернаціональної солідарности робітництва і становив одну з найбільших моральних підпор і прикрас єдности другого Інтернаціонала.

Подібно до того і ми, коли виступимо в одностойним протестом проти царського гвалту над Австрійською Україною, ми покладаємо великий нерухоми камінь під будучу могутню будову Російського Соціалістичного Інтернаціонала.

З товариським привітом За Центр. Комітет У. С. Д. Р. П.

Л. Рибалка. Р. С. Проімо аніпі соціалістичні часописі передрукувати наш поклик. Писати нам в справі протесту просимо на редакцію нашої газети.

Нове видавництво.

В Женеві в Швейцарії почала виходити нова українська соц. дем. часопись „Воротба“, котра є органом „Захордонної Організації У. С. Д. Р. П. (Укр. соц. дем.

робіт, партії). Вдаваннство є неперіодичне. До наших рук дісталося 1. число за лютий і 2. за цвітень. — По скасованю всієї української преси в старім краю, в тім і соціалістичної, єи поява має для укр. соц.-дем. руху велике значене. З неї ми взяли і „Повлик до Російського Соціалістичного Інтернаціонала.

Рідні вороги.

(Допись надіслана зі Сходу.)

Чого шукати нам десь аж за морями за ними, коли ми мали їх, сміх рідних ворогів в нашій хаті. Перпі в них були Кремар і Стечаниш, оден секретар партії, а другий редактор партійного органу. Оба були колись „марксістами“, оба лишили по собі „спадщину“ для У. С. Д. П., і оба нині збанаротували. Помалу почали оден за другим, мов риби по дощі появлятися і другі люди, що уважали себе за найсвіломийших. Оден в Торонто за се, що партія не хотіла зробити його князем — головою, хтів іхати на ню в „Сьвідомою Свлю“, чи пак... кариною. В Вінніпегу знов в'язав ся демагог Головацький бувший організатор партії, котрий наробишив ляха робітникам на Сході підчас страйку, хотів взяти нову „штуку“ також в Вінніпегу; але помовивши собі на тім зуби, опинив ся в руках Іванів, Макарих, Мужовах і т. п. Не минув місяць по тій „штуці“, як в'язав ся нового тиму піграмотний демагог, котрого силою хочеть ся втримати на становищі організатора партії. Йому на „гвалт“ захогло ся надавничайної конференції для оборони своі „парсуна“. Еі так „на гальон“ скликувано, що відділя не мали навіть часу сеі справи обговорити. Конференція скликано і партія дечекалась з неі висліді. Презентації, котрі скрізь перед тим голосили науку соціалізму, а котра вимагає солідарности і єдности, сеі самі люда постановили на конференції ослабити партію, бо вона не подобає ся скликавшому конф. Ті самі що на конференції протестували проти російського десотвизму, сами допустились до него на сій конференції. „Іх величество“ ігнорує партію, називаючи Е. К. ріжними словами, критикує „Роб. Нар.“, будучи свідомими, що річ має ся інакше. Він не хоче бачити того що тепер на Заході є 14 відділів, не хоче знати, що він варікає на „Роб. Нар.“, а сам ані центом не причинив ся до його поліпшення; хотай обіцав був \$50 для него, але затримав їх на „летючку“. Се все „зілечко“ канадійське. Таке саме або подібне вело ся між нашими товаришами і в Злучених Державах.

Маленький орган українських соціалістів в Амеріці „Робітники“, що розпочав вествати зерно соціалізму поміж неорганізовану ма-

су укр. робітництва, сам ледво животіє і йому потрібна поміч. І хотай соціалістична партія ще дуже мала, то все-ж найшли ся „свідомі“ товариші, що місто дати поміч „Робітникам“, щоби його побільшити, накінула ся на него в криком і шумом і осунули собі спеціалний орган „Пролетар“. Чи укр. соц. партія така саяна в Амеріці, що аж потребує двоох органів? Таж як-би ті кошты, які вкладають ся на сих дві часописи сложити на одну, то вона моглаби багато більше користи принести чим нині вони привносять обі разом. Писуть на „верху“ „Пролетара“ поклик: „Робітники всіх країв єдняйте ся!“, а сами роз'єднають ся. Щож мають робити ті, для котрих се пише ся? Вони дивлячесь на се, ідуть якраз теми самими слідами Не о ідею кому-сь розходить ся, не о розширене партійного руху, а о щось іншого.

Коли ми бачимо в партії якісь хвиби, то не розширюймо їх далі, не робім авантур і не ослаблюймо партії, а усуньмо ті хвиби, поладім непорозуміння і йдім спільно всі до нашої ціля — соціаліної революції.

Л. Квасниця.

Як жінщини користають ся правом голосу?

Не дивлячесь на свою коротко-часову політичну практику, жінчини, добиваючі ся права голосу, зробили вже багато і перевели в жите своїх стейтів.

Перше волього вони звернули свою увагу на закон о праці. За їх старанем зістали переведені корисні закони для робітників в слідуючих стейтах: Арізоні Каліфорнії, Колорадо, Айдаго, Іллінойзі, Кансаці, Монтані, Орегоні, Неваді, Юто і Вашингтоні, то є всюди, де тільки була признана жінська рівноправність. Стейт Вайомінг прийняв закон, цілком забороняючий працю для дитяй, шкідливий малим робітникам. Ні одна дитина не може бути нанята в майнах, менше від 14-ти літ: ні одна дівчина або жінчина не можуть працювати в небезпечних майнах. Заборонено дітям молодшим від 14-ти літ бути акробатами і брати участь в циркових представлениях.

Жінський труд охороняє ся в Арізоні, Каліфорнії, Айдаго, Кансаці, Орегоні, Юто і Вашингтоні.

Допускають ся до роботи 18-літні дівчата в Стейтах Каліфорнії, Колорадо, Айдаго, Кансаці, Юто, Вашингтоні і Вайомінгу. В стейті Арізоні допускають ся до роботи дівчата 17 літні. В стейтах Джорджії і Порт Калорайні, де еще нема жінської рівноправности, на роботу наймають 10-літні дівчата. В Міссісіпі ідуть дівчата в „шапі“ 12-літні, а в других стейтах, не прийнявших ще жінської рівноправности, 14-літні.

Рівне образование і виховане дітям введено в Калі-

форнії, Колорадо, Кансаці Юто і Вашингтоні. Висна освіта уже здобута в стейтах, прийнявших жінську рівноправність. Вільший процент неграмотних зістає ся в стейтах, не даючим свому жінському населеню політичних прав. Жінчини як політичні діячки вплинули на зміцнене законів, звернених проти проституції. В стейті Нью-Джерсі, ще не прийнявших суфражизма, цілком нема закона на користь ограничення проституції. В тім стейті „незаконно-роджені“ діти не можуть бути „узаконнені“ навіть дорогою браку іх.

Мінімальна заробітна плата введена в Каліфорнії, Колорадо, Орегоні, Юто і Вашингтоні.

Ценої для материй признані законом в Колорадо, Каліфорнії, Айдаго, Юто, Вашингтоні і Орегоні.

От що зробили жінчини за короткий протяг часу в стейтах, де дістали рівноправність. Там стейтам жалувати ся не приїде ся.

(3 „Рус. Сл.“)

Засноване новогот відділу.

Порт Артур, Онт.

Дня 28. мая відбулось в Порт Артур, Онт. віче, на котрім промовляв т. Н. Пантелюк, організатор У. С. Д. П. в Канаді. Бесідник змалював вібраним нинішній вігнний капіталістичний устрій, і зваив робітників ставати в ряді соц. дем. партії, котра єдина тільки може вибавити нинішній сьвіт з його невідрадного положеня. Таксамо бесідник висказав ся за сполученнями Державами Європи на місце нинішних держав монархічних, що зібрані прийняли в великим одушевленем. Тільки така устрій Європи може загарантувати спокійний розвиток всіх народів.

По промові т. Пантелюка висказало ся до нового соц. дем. відділу 53 членів. Заряд вибрано такий: організатор — т. Г. Горбовий, фінанс. секр. — т. С. Плакої, кас. т. Ф. Льюс, бібл. т. С. Жура і контрольори — т. т. Д. Марцинюк, П. Кобилка і С. Павшук. — З надією на красшу будучність російшлись учасники домів

С. Плакої, секр.

3 жита плінних товаришів.

Мя отримали лист від т. Юрія Дробея, в котрім він доносить, що його також арештовано разом з другими робітниками і забрано як воєннопланного. Разом з ним є около 800 українських робітників. В листі сім просят знайомих товаришів, щоби до його писали листи, однак зазначає щоби нічого не згадувати в них про війну, бо кождий лист переходить через цензуру.

Адреса т. Дробея така: J. Drobei Camp 7, Spirit Lake, Que. via Cochrane.

Ширіть „РОБ. НАР.“

Адресар у. с. д. п.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ У. С. Д. П. в КАНАДІ М. Эремійчук Секретар У. С. Д. П. Box 3658 Winnipeg, Man.

ЗАХІДНИЙ ОКРУГ. (Альберта і Бр. Колумбія.) Секретаріят Західного Округного Комітету.

COLEMAN, ALTA. Paul Baraniuk Box 158

Адреси секр. відділів: LETHBRIDGE, ALTA. C. Wyrostyk 788.12th St. A. N.

CANMORE, ALTA. M. Tkachuk Box 182

BELLEVUE, ALTA. Відділ У. С. Д. П. „Wilna Dumka“ P. Bohonoskiuk Box 45

COLEMAN, ALTA. Society „Nadia“ Box 158 S. Danyluk CALGARY, ALTA. Karl Dreiseitel 127-6th St. A. S. E. Riverside.

HARDIEVILLE, ALTA. Widdif „Ochota“.

COLHURZG ALTA. J. SLEMKO секр.

HAIRY HILL, ALTA. Victor Dowhaniuk стара адреса: SHIPENGE, ALTA.

CORBIN, B.C. Kost Lemkowicz Box 267

TRAIL, B.C. Tow. „Promin“ Box 56

NEW MICHEL, B. C. Anton Kostashuk Box 56

FERNIE, B. C. Tow. Wolia Box 61.

САСКЕЧЕВАН.

REGINA, SASK. John Fedorowich, 2105 Shaw St.

МАНІТОБА.

WINNIPEG, MAN. D. Lobaj Box 3658

ELMWOOD, MAN. Stefan Choronyz Box 43 Louise Bridge

BROOKLAND, MAN. M. Hawrylko 1950 Pacific Ave. Winnipeg, Man.

EAST SELKIRK, MAN. Mike Mytzak

TRANSCONA, MAN. Alex Moroz Box 208.

ОНТАРІО.

COBALT, ONT. Georg Hyska Box 596

OTTAWA, ONT. Тов. „НовоЖито“ 61 Sterling Ave. Лука Вариласький секретар

TORONTO, ONT. D. Szewczuk 10 Anderson St.

WELLAND, ONT. Yakim Pomeyчук Box 1449.

WEST TORONTO ONT. Dmytro Lozynski Box 281

SAULT STE. MARIE, ONT. D. Szabura Box 176

TIMMINS, ONT. M. Nowak Box 114

Стара адреса South Porcupine Ont.

PORT ARTHUR, ONT. Tow. M. Sichynskoho 322 — 1st. Ave.

КБЕБЕК.

MONTREAL, QUE. Tow. im M. Sichynskoho Sem Tataryn 1715 Ontario St. East

LACHINE LOCKS, QUE. N. Palmaruk 28 Second Ave.